رویکرد

«دودسفید» مسقط ۷۵ روز بعد از «دودسیاه» آرامکو

عربستان ۱۲۸ اسیر انصارالله را آزاد کرد

عربستان گروهی از زندانیان انصارالله را آزاد کرد تا نخستین نشانه‌های جدی شدن تلاش ریاض برای پایان دادن به ۵۶ ماه جنگ یمن آشکار شود، به خصوص که انصارالله آزادی اسرا را یک شرط جدی مذاکرات صلح خوانده است. منابع انصارالله تأیید کرده‌اند مذاکراتی بین طرف‌های دخیل در جنگ یمن در مسقط جریان دارد ولی درباره ادامه حملات، به سعودی هشدار داده‌اند.

۷۵ روز بعد از حمله تعیین‌کننده انصارالله یمن به تأسیسات نفتی آرامکو عربستان، سعودی‌ها پشت پرده مذاکراتی را در عمان برای پایان دادن به جنگ شروع کرده‌اند. در حالی که اواسط هفته قبل، منابع از تشکیل یک کمیته سیاسی- نظامی بین عربستان و انصارالله یمن برای بررسی اقدامات لازم برای توقف درگیری در مرزها و پایان یافتن حملات هوایی خبر دادند و در مسقط پایتخت عمان در حال مذاکره‌اند، روز پنج‌شنبه عربستان گروهی از زندانیان را آزاد کرد و آنها بعد از آزادی وارد شهر صنعا پایتخت یمن شدند. به گزارش رویترز، کمیته بین‌المللی صلیب سرخ که مسئولیت انتقال زندانیان را از عربستان سعودی به یمن بر عهده داشت، اعلام کرده که ۱۲۸ نفر از زندانیان یمنی به صنعا بازگشته‌اند. کمیته بین‌المللی صلیب سرخ در بیانیه‌ای گفته که در انتقال زندانیان به عنوان واسطه‌ای بی‌طرف عمل کرده و در هیچ یک از مذاکرات پیش از آزادی دخالت نداشته است. «سالم الجهوری» پژوهشگر عمانی در گفت‌وگو با الجزیره دیدارهای اخیر مسقط بین نمایندگان صنعا و دولت منصور هادی و ائتلاف را در راستای ایجاد راه‌حل فراگیر برای بحران یمن و پایان دادن به اختلاف میان کشورهای عربی حوزه خلیج فارس می‌داند و معتقد است که انتظار می‌رود حوثی‌ها بخشی از آینده یمن باشند. «عبدالله الغیلانی» پژوهشگر امور راهبردی هم معتقد است ائتلاف عربی طی یک سال اخیر با شکست‌های متعددی در جبهه یمن روبه‌رو شده که همین امر موجب تغییر و تحولات ریشه‌ای در رویکردهای مرتبط با مدیریت جنگ شده است. الغیلانی به تأثیر حمله پهپادی و موشکی به تأسیسات نفتی عربستان در شروع مذاکرات اشاره کرده که به گفته او موجب کاهش شدت تنش نظامی از سوی سعودی‌ها و درخواست آنها برای گفت‌وگو با ایران و آمادگی آنها برای مذاکره با حوثی‌ها شده است. مذاکرات بین انصارالله و عربستان، پس از سفر سه‌شنبه قبل «مایک پمپئو» وزیر خارجه امریکا به عمان و ملاقات او با «یوسف بن علوی» همتای عمانی او شروع شد، پمپئو بعد از این سفر در توئیتر خود از همکاری [با عمان] برای حمایت از یک راهکار سیاسی در یمن خبر داد. این دیدار چند روز پیش از سفر شاهزاده «خالد بن سلمان» معاون وزیر دفاع عربستان به مسقط و دیدار او با سلطان قابوس انجام شد؛ سفری که «فارین پالیسی» امریکا گفته است هدف آن پایان جنگ یمن و خروج نظامیان سعودی از این کشور و مقدمه چینی برای دیدار مقام‌های عربستانی با نمایندگان انصارالله است.

■ هشدار انصارالله

«محمد البخیتی» عضو دفتر سیاسی انصارالله مذاکرات صنعا برای صلح در یمن را تأیید کرده و درباره دلایل تغییر موضع عربستان و امارات گفته که این امر نتیجه مقاومت ملت یمن و نه پاسخ به خواسته امریکا برای تحقق صلح است. البخیتی در عین حال هشدار داده درصورتی که عربستان شروط دولت صنعا درباره آتش بس را اجرا نکند، مذاکره‌ای برای صلح صورت نخواهد گرفت. عضو دفتر سیاسی جنبش انصارالله اعلام کرد: «صنعا مایل به ایجاد صلح و امنیت است به شرطی که دو کشور عضو ائتلاف علیه یمن در این زمینه پا پیش گذاشته و شروط صنعا درباره آزادی اسرا و صدور اجازه انتقال بیماران بدحال به خارج از کشور را عملی کنند.» با این حال، برخی منابع درباره شکننده بودن مذاکرات بین طرف‌ها هشدار داده‌اند، به خصوص که سعودی‌ها همچنان به برخی حملات خود ادامه می‌دهند. شبکه خبری المسیره روز جمعه گزارش کرد که پنج غیرنظامی در حمله توپخانه‌ای عربستان به منطقه الرقو شهرستان مرزی منبه جان باختند. «یحیی عسیری»، سخنگوی انصارالله یمن نیز دیروز در پیامی توئیتری گفت که «یک بالگرد آپاچی سعودی در پی اصابت یک موشک زمین به هوا سقوط کرد و دو خلبان آن کشته شدند.» «محمد ناصر العاطفی» وزیر دفاع دولت نجات ملی یمن هشدار داده است: «ابتکار عمل و سلاح راهبردی بازدارنده برای دفاع از کشور و حاکمیت آن را در اختیار داریم.»

اخبار کوتاه

■ جنایت جنگی ترامپ تکان‌دهنده است

فرمانده نیروی دریایی ایالات متحده که به تازگی توسط «مارک اسپر» وزیر دفاع امریکا برکنار شده است، روز پنج‌شنبه گفت: جنایات جنگی ترامپ تکان‌دهنده و بی‌سابقه است. به گزارش شبکه سی‌ان‌ان، «ریچارد اسپنسر» در صفحه توئیتر خویش افزود: رئیس‌جمهوری امریکا درک بسیار پایینی از معنای حضور در ارتش، مبارزه با دشمنان و یا اداره کردن مجموعه‌ای از قوانین و شیوه‌های یکسان را دارد. اسپر وزیر دفاع امریکا در هفته جاری اقدام به اخراج اسپنسر فرمانده نیروی دریایی ایالات متحده در ارتباط با پرونده «ادی گالاگر» یک کماندوی این نیرو که به علت ارتکاب تخلفاتی در عراق محکوم شده و بعداً مورد عفو ریاست جمهوری قرار گرفت، کرد. گالاگر، یکی از سه نظامی متهم به جنایت جنگی است که هفته گذشته ترامپ آنها را مورد عفو قرار داد که اسپنسر آن را رد و از ادامه محاکمه داخلی گالاگر دفاع کرده بود.

■ دولت کودتای بولیوی روابط با تل‌آویو را از سر می‌گیرد

وزیر خارجه دولت موقت بولیوی بعد از ۱۱ سال اعلام کرد که روابط دیپلماتیک با رژیم صهیونیستی را از سر می‌گیرد. به گزارش خبرگزاری میلنیو، «کارن لانگاریک» روز پنج‌شنبه در کنفرانس خبری گفت: ما قصد داریم روابط دیپلماتیک را با اسرائیل از سر بگیریم. «اوو مورالس» رئیس‌جمهور سابق بولیوی بعد از انتخاب در سال ۲۰۰۹ به دلیل حملات اسرائیل به نوار غزه روابط دیپلماتیک خود با نظام آپارتاید صهیونیستی قطع کرد و آن را رژیم تروریستی خواند. «اسرائیل کاتص» وزیر خارجه اسرائیل در اکنش به تصمیم دولت موقت بولیوی گفت احیای روابط دیپلماتیک با بولیوی به روابط خارجی و جایگاه بین‌المللی اسرائیل کمک می‌کند.

■ کرملین: در تدارک سفر پوتین به «اسرائیل» هستیم

سخنگوی کرملین اعلام کرد: در حال تدارک سفر ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه به فلسطین اشغالی در ژانویه آینده هستیم. به گزارش ایسنا، «دمیتری پسکوف» در پاسخ به سؤال خبرنگاران در مورد سفر احتمالی پوتین به فلسطین اشغالی گفت: بله در حال تدارک آن هستیم.» پوتین قبلاً از سفر خود به فلسطین اشغالی در اواسط ژانویه آینده خبر داده بود. او گفته بود که سال آینده اواسط ژانویه در سالروز هولوکاست و به مناسبت افتتاح بنای یادبود مربوط به قربانیان جنگ جهانی دوم به فلسطین اشغالی خواهد رفت.

■ نصرالله هیچ پیامی از فرانسه دریافت نکرده است

حزب‌الله لبنان اخبار منتشر شده درباره پیام فرانسه به دبیرکل این جنبش را تکذیب کرد. رسانه‌های عربی صبح روز جمعه گزارش دادند که دبیرکل حزب‌الله لبنان پیام ویژه‌ای را از سوی فرانسه در مورد اوضاع اقتصادی کنونی در لبنان دریافت کرده است. در همین راستا، روزنامه الانباء کویت به نقل از منابع ویژه گزارش داد که این پیام فرانسه دربردارنده هشدارهایی نسبت به اوضاع اقتصادی در لبنان و انعکاس آن بر این حزب و حامیانش است.

استعفای عبدالمهدی به درخواست مرجعیت

نماینده آیت‌الله سیستانی در بیانیه‌ای

خواستار تجدیدنظر پارلمان عراق در حمایت از نخست‌وزیر شده است

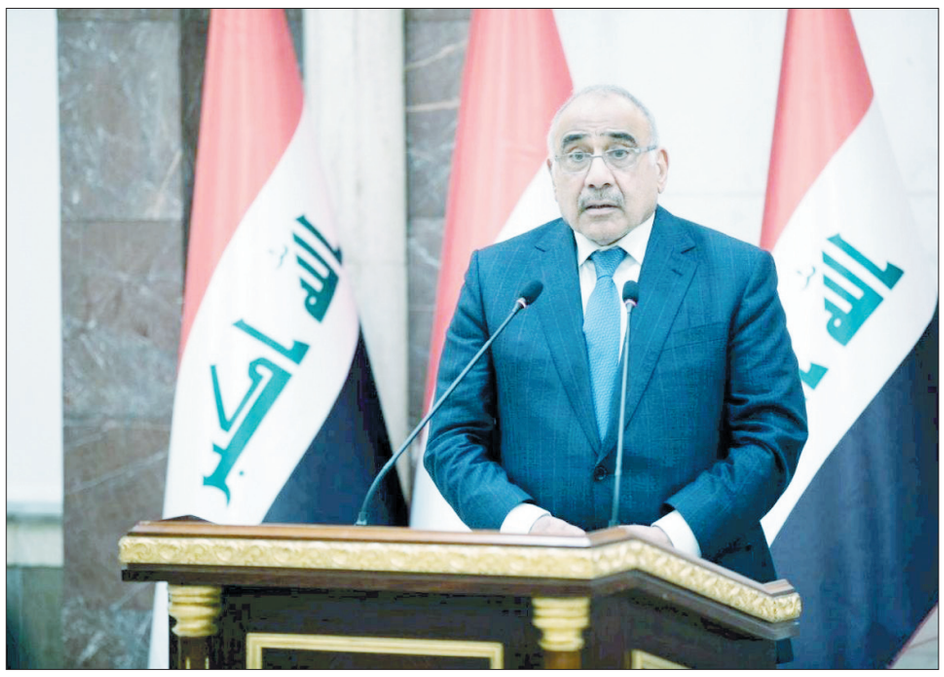

گزارش یک

نخست‌وزیر عراق که مهلت ۴۵روزه‌ای از پارلمان گرفته بود تا بتواند اوضاع اقتصادی را سر و سامان دهد، دیروز در پی افزایش اعتراضات خشونت‌آمیز در این کشور، از سمت خود استعفا داد. ساعتی پیش از این استعفا، مرجعیت عالیقدر شیعیان از نمایندگان عراقی خواسته بود در حمایت از دولت فعلی تجدیدنظر کنند.

به گزارش «جوان»، در پی تشدید ناآرامی‌ها در شهرهای عراق و کشته و زخمی شدن تعدادی از معترضان در آشوب‌های دو روز گذشته، عادل عبدالمهدی، نخست‌وزیر عراق روز جمعه طی نامه‌ای که در پاسخ به درخواست مرجعیت عراق انجام شد، استعفای خود را اعلام کرد. به گزارش شبکه السومریه نیوز، عبدالمهدی در بیانیه خود اعلام کرده است: «به خطبه مرجعیت عالی دینی در روز ۲۹ نوامبر با توجه بسیار گوش دادم که در آن ذکر کرده‌اند «با توجه به شرایط دشواری که کشور شاهد آن است و ناتوانی آشکاری که در تعامل گروه‌های ذی‌ربط با تحولات دو ماه اخیر و ناتوانی در تضمین حقوق و ممانعت از ریختن خون‌ها نمود پیدا کرده است، از پارلمان که دولت از آن شکل گرفته است، خواسته می‌شود تا در گزینه‌های خود در این خصوص تجدیدنظر کرده و بر اساس منافع عراق رفتار کند»، برای پاسخ به این دعوت و تسهیل و تسریع در انجام آن در سریع‌ترین زمان ممکن، نامه‌ای رسمی را درباره درخواست استعفایم از ریاست دولت کنونی به پارلمان محترم عراق ارائه خواهم داد تا پارلمان بتواند در گزینه‌های خود بازنگری کند». عبدالمهدی افزوده است: «شایان ذکر است همگان می‌دانند که بنده در گذشته این گزینه را علناً و طی یادداشت‌های رسمی در راستای تحقق منافع ملت و کشور مطرح کرده بودم. خداوند عراق، مردمش و مرجعیت آن را که چراغ راهی برای همگی ما است حفظ کند». در همین حال ابوجهاد الهاشمی، مدیر دفتر نخست‌وزیر عراق هم استعفای خود را اعلام کرد.

استعفای عبدالمهدی ساعتی پس از آن انجام شد که سید احمد الصافی، نماینده آیت‌الله سیستانی، مرجع عالیقدر شیعیان عراق در خطبه‌های نماز جمعه بیانیه مرجعیت را قرائت کرد که در آن از نمایندگان پارلمان خواسته شده بود در حمایت از دولت کنونی تجدیدنظر کنند. آیت‌الله سیستانی در بیانیه‌ای هشدار داده است که هرگونه نادیده گرفتن مطالبات برحق مردم هزینه‌های سنگینی برای همه در عراق به دنبال خواهد داشت.

آیت‌الله سیستانی در هفته‌های اخیر همواره بر رسیدگی به مطالبات و مشکلات معیشتی مردم تأکید کرده است و از مقامات دولتی خواسته بود تا هر چه زودتر اصلاحاتی را در این زمینه شروع کنند. پس از اقدامات مخرب افرادی در حین اعتراضات در عراق، آیت‌الله سیستانی از شرکت‌کنندگان در تظاهرات‌های مسالمت‌آمیز خواست صفوف خود را مشخص کرده و افراد مخرب را بیرون برانند.

استعفای عبدالمهدی درحالی صورت گرفته است که هفته گذشته پارلمان عراق به نخست‌وزیر ۴۵روز مهلت داد تا در راستای حل مشکلات معیشتی مردم تلاش کند. پیش‌تر دولت عراق پیش‌نویس قانون جدید انتخاباتی این کشور را تدوین کرده بود تا شرایط برای انتخابات زودهنگام فراهم شود.

خشونت‌ها در برخی شهرهای عراق در روزهای اخیر تشدید شده که به کشته و زخمی شدن تعدادی از معترضان و نیروهای امنیتی منجر شده است. روز پنج‌شنبه خونین‌ترین روز در دوره اعتراضات در عراق توصیف شد و شمار کشته شدگان در تظاهرات در شهرهای ناصریه، بغداد و نجف تا ۴۵نفر گزارش شده است. به گزارش شبکه العالم، تظاهرکنندگان ساختمان مرکز پلیس استان ذی‌قار را محاصره کرده‌اند و پلیس از شخصیت‌های سرشناس شهر خواسته است برای جلوگیری از افزایش تنش و خونریزی پادرمیانی کنند. استان ذی‌قار از روز پنج‌شنبه شاهد درگیری میان تظاهرکنندگان و نیروهای امنیتی است که به کشته و زخمی شدن شماری از افراد انجامیده است. شورای عالی قضایی عراق روز پنج‌شنبه از تشکیل هیئتی برای تحقیق درباره کشته شدن تظاهرکنندگان در استان ذی قار خبر داد. پیش‌تر نجاح الشمری، وزیر دفاع عراق گفته بود که شلیک به معترضان با سلاح‌های جنگی، از سوی طرف‌های سوم انجام می‌شود. اعتراضات کنونی عراق در واکنش به فساد و عدم کارآیی تشکل‌های سیاسی حاکم و دولت این کشور آغاز شد و معترضان خواستار کناره‌گیری دولت و برگزاری انتخابات جدید پارلمانی شده‌اند. هرچند این اعتراضات در ابتدا بر سر مشکلات معیشتی و فساد مالی در دولت بود اما به مرور زمان رنگ و بوی سیاسی به خود گرفت و با حمایت و هدایت این اعتراضات از سوی امریکا و عربستان سعودی، به خشونت کشیده شد. تعدادی از افراد نفوذی در بین معترضان عراقی وارد شده‌اند و با آتش زدن ساختمان‌های دولتی و شلیک به معترضان و نیروهای امنیتی این اعتراضات را از مسیر خود منحرف می‌کنند.

■ دفاع تمام قد از مرجعیت

درحالی که اعتراضات مردم عراق در برخی از شهرهای این کشور به اوضاع اقتصادی و اجتماعی و سیاسی همچنان ادامه دارد، برخی از عوامل وابسته به جریان‌های داخلی و خارجی سعی در سوءاستفاده از این تظاهرات و تبدیل کردن آن به خشونت و کشتار دارند. در پی تلاش برخی عوامل آشوبگر در نجف برای حمله به دفاتر مراجع شیعه، فرماندهان حشدالشعبی و سایر شخصیت‌های سیاسی و دینی عراق آمادگی کامل خود را برای حمایت از مرجعیت شیعه این کشور اعلام کردند. به گزارش پایگاه بغدادالیوم، ابومهدی المهندس جانشین فرمانده نیروهای حشدالشعبی با صدور بیانیه‌ای تأکید کرد تمامی تیپ‌های بسیج مردمی تحت نظارت و فرمان مرجعیت عالی هستند. وی تأکید کرد دستی را که بخواهد به آیت‌الله سیستانی مرجعیت عالی شیعیان نزدیک شود قطع خواهیم کرد. احمد الاسدی، از فرماندهان سابق حشدالشعبی و نماینده فعلی در پارلمان عراق گفت: «ما آماده‌ایم مانند حصاری از همه مراجع حفاظت کنیم». وی با صدور بیانیه‌ای اعلام کرد در این راه جان خود را فدای مراجع دینی خود می‌کنیم.

■ حمله مجدد به کنسولگری ایران

تعدادی از معترضان عراقی که به دنبال ایجاد خشونت در این کشور هستند، پنج‌شنبه شب در اقدامی سازمان‌یافته بار دیگر کنسولگری ایران در نجف را به آتش کشیدند. به گزارش خبرگزاری اسپوتنیک، در جریان حمله روز پنج‌شنبه معترضان به کنسولگری ایران در نجف، حداقل ۲۴ نفر کشته شده‌اند. سیدعباس موسوی، سخنگوی وزارت امور خارجه ایران، روز پنج‌شنبه در بیانیه‌ای به سفیر عراق در تهران اعلام کرد: «وظیفه دولت عراق محافظت از دیپلمات‌ها و اماکن دیپلماتیک است و ما از دولت عراق می‌خواهیم اقدامات مؤثر و قاطعی را علیه عناصر متجاوز انجام دهد». چند هفته پیش هم برخی نفوذی‌ها به ساختمان کنسولگری ایران در شهر کربلا حمله کرده بودند. گفته می‌شود، این افراد آشوبگر از شهرهای دیگر به نجف و کربلا آورده شده بودند و از اهالی محلی نبودند. علاوه بر گزارش رسانه‌های عراقی، مقامات سعودی هم به دست داشتن در تحرکات عراقی‌ها علیه تهران اعتراف کرده‌اند. در همین راستا، اسامه نقلی، سفیر عربستان در مصر پنج‌شنبه شب اعتراف کرد که آتش گرفتن کنسولگری ایران در نجف، تنها برخی از عواقب آتش گرفتن سفارت سعودی در تهران است. به گزارش روزنامه انباءالیوم مصر، این مقام سعودی با تهدید ایران گفت: «مسئولان ایرانی باید انتظار پاسخ‌های بیشتری را داشته باشند، چرا که حوادث آتی نسبت به حوادث کنونی آسان‌تر نخواهد بود». عربستان سعودی که دشمن درجه یک ایران در خلیج فارس به شمار می‌رود، به دنبال ضربه زدن به منافع ایران در منطقه است و در ماه‌های اخیر تحرکات گسترده‌ای را در عراق و لبنان علیه ایران به راه انداخته است. در جریان تظاهرات هفته‌های اخیر، در مواردی شعارهای جهت‌دار نیز علیه ارتباط برخی مقامات و نهادهای عراق با حکومت ایران داده شده و برخی تظاهرکنندگان خواستار خروج ایران از کشورشان شده‌اند. این افراد سودجو که بیشتر از سوی عربستان سعودی حمایت مالی می‌شوند، تلاش می‌کنند با این اقدامات خرابکارانه، روابط تهران و بغداد را متشنج کنند.

گزارش ۲

از برجام آموختیم مقاومت بیشتر از همکاری جواب می‌دهد

عراقچی - و دوستان - اکنون پس از شش سال حضور در کلاس برجام از عبرت‌های آن می‌گویند: «یکی از درس‌های ما از برجام این است که ظاهراً نتیجه توافق و پایبندی به آن، تحریم‌های جدید بود.» او درس دیگری هم گرفته است: «درس دیگر که گرفتیم این بود که مقاومت بیش از همکاری جواب می‌دهد.» البته مذاکره‌کنندگان هیچ‌گاه پاسخ نمی‌دهند که چرا اینقدر دیر درس کلاس اول را گرفته‌اند؟! با این حال عراقچی هنوز دوست دارد درس‌های بیشتری بگیرد تا درس‌ها را خوب بیاموزد: «فرصت حفظ برجام وجود دارد، اگر طرف دیگر به تعهداتش عمل کند، اروپا باید از خودگذشتگی بیشتری نشان دهد.» برجام، غیرانتفاعی‌ترین مدرسه کشور است؛ هزینه‌اش را مردم می‌دهند، سودش را اداره‌کنندگان آن - اروپا و امریکا - می‌برند، درسش را عراقچی و دوستان می‌گیرند!

ظاهراً معاون «محمدجواد ظریف» وزیر امور خارجه، نمی‌تواند از توافق هسته‌ای سال ۱۳۹۴ دل بکند، این در حالی است که مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا هم به تازگی اذعان کرده که حفظ توافق هسته‌ای با ایران دشوار شده است.

«سید عباس عراقچی» به تازگی در گفت‌وگو با رسانه هلندی «ان.آر.سی» ضمن انتقاد از مواضع اروپا در برابر برجام گفت: «هنوز امیدهایی برای نجات توافق هسته‌ای وجود دارد.» وی افزود: «اروپا باید کمی بیشتر تلاش کند تا توافق هسته‌ای با ایران که رهبرانش بر حفظ و ادامه آن تأکید دارند، نجات یابد.» عراقچی در عین حال درباره امکان تغییر رویه ایران هشدار داد و گفت: «درسی که از برجام گرفتیم این بود که مقاومت، بیشتر از تمایل به همکاری جواب می‌دهد.» این در حالی است که «فدریکا موگرینی» مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا هم در سخنان اخیر خود در پارلمان اروپا به وضعیت برجام اشاره کرد و گفت: «ما واقعاً به ارزش دیپلماتیک و امنیتی توافق هسته‌ای با ایران، اعتقاد داریم اما همه می‌دانند که حفظ این توافق به طور فزاینده‌ای دشوار شده است.»

موگرینی آینده برجام را در شرایطی زیر سؤال برده است که پیش‌تر «ژان ایو لودریان» وزیر امور خارجه فرانسه هم در هشدار به ایران گفته بود که پاریس به طور جدی در حال بررسی استفاده از مکانیسم ماشه در برجام است. وی بدون اشاره به عهدشکنی امریکا و طرف اروپایی در پارلمان این کشور گفت: «هر دو ماه یک بار لطمه‌ای (به توافق هسته‌ای توسط ایران) وارد می‌شود، تا امروز که از خودمان سؤال می‌کنیم و من این را خیلی واضح می‌گویم که مکانیسم حل اختلاف در توافق را اجرا کنیم.» این اظهارات، واکنش «سیدعباس موسوی» سخنگوی وزارت خارجه را به دنبال داشت. وی گفت که برجام در شرایط کنونی به اروپا اجازه نمی‌دهد که در قبال اعمال حق مشروع ایران در پاسخ به اقدامات غیرقانونی و یکجانبه امریکا و نقض اساسی تعهدات طرف‌های اروپایی به مکانیسم ماشه استناد کند.»

با این همه، قرار است پانزدهم آذرماه، معاونان وزرای خارجه ایران و ۱+۴ در وین مذاکراتی داشته باشند. موسوی گفته است: «این نشست پیرامون بررسی گام‌هایی است که ایران در راستای کاهش تعهدات هسته‌ای خود در قالب برجام برداشته و از دید آنها، این اقدامات، اقداماتی مهم و مشکل‌ساز بوده است.»

■ فکر اینکه با ایران هر آنچه می‌خواهید بکنید از سر بیرون کنید

روسیه روز پنج‌شنبه موضع قاطعی علیه طرف‌های غربی اتخاذ کرد. «ماریا زاخاروا»، سخنگوی وزارت خارجه این کشور در بخشی از کنفرانس خبری هفتگی به طرف‌های غربی توافق هسته‌ای هشدار داد فکر اینکه می‌توانند هر کاری را می‌خواهند با ایران انجام دهند، کنار بگذارند. وی در بخش دیگری از این نشست، خروج امریکا از برجام را «غیرقانونی» توصیف و تصریح کرد که این اقدام به ایجاد مشکلاتی در اجرای توافق منجر شده است. سخنگوی وزارت خارجه روسیه در ادامه به خلف وعده اروپایی‌ها در برخورداری ایران از مزایای توافق هسته‌ای هم اشاره و از آن انتقاد کرد. او گفت: «این واقعیت، در کنار عدم آمادگی کشورهای اروپایی برای ایجاد شرایط لازم جهت برخوردار کردن ایران از مزایای تجاری و اقتصادی ذیل برجام دلیل اصلی چالش‌هایی است که برجام با آن مواجه شده است.»

نگاه

سید نعمت‌الله عبدالرحیم‌زاده

فرصت‌طلبی ترامپ برای صلح با طالبان

رئیس‌جمهور امریکا دونالد ترامپ ۹ سپتامبر پایان یافتن مذاکرات امریکا با طالبان را اعلام کرد و در محوطه کاخ سفید به خبرنگاران درباره این موضوع گفت: «تا جایی که به من مربوط است، مرده است، مرده است.» او یک روز قبل از آن هم با انتشار یک پیام توئیتری لغو مذاکرات با طالبان را اعلام کرده بود که ظاهراً دلیلش یک بمب‌گذاری در کابل بود که منجر به کشته شدن یک سرباز امریکایی شد اما بعداً معلوم شد که اختلاف نظرهای عمیق در کاخ سفید به خصوص بین ترامپ و جان بولتون، مشاور امنیت ملی پیشین امریکا، یکی از عوامل توقف مذاکرات بوده است. به این ترتیب، ترامپ قاطعانه از مرگ مذاکرات با طالبان گفت اما حالا معلوم شد که این حرف او جدی نبوده بلکه به دنبال احیای مذاکرات و صلح با طالبان است و این چیزی است که او آن را در سفر اعلام نشده‌اش به افغانستان تأیید کرده است.

ترامپ روز پنج‌شنبه برای شرکت در مراسم روز شکرگزاری در بین سربازان امریکایی به پایگاه بگرام در شمال کابل رفته بود که مدعی شد نیروهای طالبان در افغانستان مایل به کسب توافق با امریکا هستند و نسبت به دستیابی به توافقی با آنها اظهار خوش‌بینی کرد. علاوه بر این، او مدعی شده که طالبان خواستار آتش‌بس است که البته معلوم نیست این ادعا تا چه حد درست باشد. در واقع، آتش‌بس همواره پیش‌شرط اصلی امریکا برای رسیدن به توافق با طالبان بود و خود ترامپ یک هفته قبل هم این پیش‌شرط را مطرح کرده بود اما موضع همیشگی طالبان این بوده که تا خروج آخرین سرباز خارجی به نبرد خود ادامه داده و حاضر به آتش‌بس نخواهد شد. طالبان در دو ماه قبل و بعد از قطع مذاکرات از سوی امریکا بیانیه‌ای صادر و در آن اعلام کرد: «طالبان در ۱۸ سال گذشته ثابت کردند که به کمتر از خروج کامل نیروهای خارجی از افغانستان راضی نمی‌شوند و برای رسیدن به این هدف، به نبردشان ادامه خواهند داد.» بنابراین، ادعای ترامپ در خصوص آتش‌بس را باید تبلیغاتی و توجیهی برای احیای مذاکرات دانست که می‌خواهد با این توجیه به نحوی از پرسش‌ها در مورد مرگ مذاکرات و احیای سریع آن فرار کرده باشد.

ترامپ هفته قبل شرط دیگری را هم مطرح کرد و آن دخالت کامل دولت افغانستان در مذاکرات آینده بود. این شرط مطالبه اساسی دولت افغانستان است چرا که در ۹ دور مذاکره قبلی امریکا و طالبان به‌طور کلی کنار گذاشته شده بود و این امر باعث شده بود احساس کند که زد و بندی بین امریکا و طالبان در جریان است و امریکا قصد صلح تحمیلی با طالبان را دارد. هرچند که به نظر می‌رسد ترامپ خواسته بود با این پیش‌شرط به نحوی نظر موافق ریاست جمهوری افغانستان را برای احیای مذاکرات به دست بیاورد اما باید گفت که نه در شرایط فعلی نیاز به چنین چیزی دارد و نه اینکه طالبان حاضر به قبول آن شده است. وضعیت سیاسی افغانستان به دلیل مشاجرات در مورد انتخابات اخیر ریاست جمهوری آن قدر بالا گرفته که اعلام نتیجه آن تاکنون دو بار به تعویق افتاده و هواداران دکتر عبدالله عبدالله روز جمعه علیه کمیسیون مستقل انتخابات تظاهرات کردند. ترامپ با فرصت‌طلبی از این وضعیت بحرانی است که احیای مذاکرات با طالبان را کلید زده تا بدون دغدغه‌ای از سوی دولت افغانستان به توافقی با طالبان برسد. در واقع، ترامپ همچنان که در جمع سربازان امریکایی گفته، قصد دارد تا از حدود ۱۳هزار سرباز فعلی امریکا در افغانستان دست کم ۸هزار و ۶۰۰نفر از آنها را به امریکا برگرداند. شکی نیست که ترامپ قصد دارد از این کار در داخل امریکا بهره‌برداری تبلیغاتی کند. به خصوص اینکه پرونده استیضاح او در جریان است و از طرفی دیگر، نیاز دارد برای تبلیغات انتخاباتی برگ قابل توجهی در دست داشته باشد. بازگشت سربازان به خانه مهم‌ترین برگ ترامپ است که با دستیابی به توافق با طالبان ممکن است. باید گفت که ترامپ هر کاری از جمله دادن امتیازهای قابل توجه به طالبان می‌کند تا این برگ را به دست بیاورد و تا موقعی که بحران انتخابات ریاست جمهوری بر کابل سایه انداخته باشد، به نظر نمی‌رسد که از سوی دولت افغانستان مخالفت جدی با او بشود. به این ترتیب، ترامپ با فرصت‌طلبی تمام به دنبال صلح با طالبان است و همچنان که طالبان در بیانیه خود گفته؛ او باید کار مذاکرات را از همان جایی شروع کند که در دو ماه قبل متوقف کرده بود.

دورنما

رئیس شورای اروپا: ترامپ برای فروپاشی اتحادیه اروپا دعا می‌کند

همزمان با ادامه واکنش‌ها به سخنان رئیس‌جمهور فرانسه که ماه گذشته از مرگ مغزی ناتو سخن گفته بود، رئیس شورای اتحادیه اروپا در روز آخر مسئولیتش زبان باز کرده است و از تمایل بلکه دعای رئیس‌جمهور امریکا برای فروپاشی این اتحادیه گفته و او را بزرگ‌ترین چالش علیه این اتحادیه توصیف کرده است تا مشخص شود اعتقاد به شکاف در میان متحدان اروپای غربی و امریکا محدود به امانول ماکرون نیست و دو سوی آتلانتیک به‌رغم همه لاپوشانی‌ها اختلافات چشمگیری دارند.

دونالد تاسک، که دوره پنج‌ساله ریاست او بر شورای اتحادیه اروپا روز جمعه ۸ آذر خاتمه یافت، در مصاحبه با یک نشریه آلمانی گفت است: «برای اولین بار در تاریخ، با یک رئیس‌جمهور امریکا سر و کار داریم که صراحتاً مخالف یک اروپای متحد است، خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا را مطلوب می‌داند و برای فروپاشی اتحادیه دعا می‌کند.»

به گفته دونالد تاسک، رئیس‌جمهوری امریکا صراحتاً اتحادیه اروپا را «دشمن تجاری» کشورش می‌داند و ارزش همکاری دفاعی ایالات متحده و اروپا در چارچوب سازمان ناتو را زیر سؤال برده است.

دونالد ترامپ از زمان آغاز به کار به عنوان رئیس‌جمهور امریکا منتقد روابط کشورش با کشورهای اروپایی بوده و گفته است که هزینه همکاری دو طرف به طور منصفانه تقسیم نشده است. او مشخصاً اکثر کشورهای اروپایی عضو پیمان ناتو را متهم کرده که به تعهدات مالی خود عمل نکرده‌اند که در نتیجه، فشار مالی غیرمنصفانه‌ای بر امریکا وارد شده است. دونالد ترامپ برگزیت را به نفع انگلیس دانسته و از بوریس جانسون، نخست‌وزیر این کشور که متعهد به برگزیت است، حتی پیش از رسیدن به این مقام به طور علنی حمایت کرده است.

■ ماکرون: پشیمان نیستم

رئیس‌جمهور فرانسه تأکید کرد، اظهاراتش مبنی بر اینکه ناتو دچار مرگ مغزی شده یک «بیدارباش مفید» برای اعضای ائتلاف ناتو بوده و به خاطر گفتن این حرف عذرخواهی نخواهد کرد.

ماکرون ۱۳ آذرماه از اینکه ترامپ به ترکیه اجازه مداخله در سوریه را داده بود، انتقاد کرده و آن را نشانه مرگ مغزی ناتو خوانده بود. وی همان جا پرسیده بود که اگر بشار اسد تصمیم بگیرد به نیروهای ترکیه در سوریه جواب بدهد، باید اعضای ناتو از ترکیه حمایت کنند یا نه؟

به گزارش رویترز، امانوئل ماکرون، در کنار ینس استولتنبرگ، دبیرکل ناتو گفت: سؤالاتی که من پرسیده‌ام سؤالات صریح و شفافی هستند که هنوز به آنها پاسخی داده نشده است.

وی افزود: صلح در اروپا، وضعیت پس از انقضای پیمان منع موشک‌های هسته‌ای میان‌برد، روابط با روسیه، مسئله ترکیه و اینکه دشمن کیست؟ سؤالاتی هستند که هنوز به آنها پاسخی داده نشده است. پس در نتیجه اجازه دهید در حال حاضر درباره مسائل تشریک هزینه‌ها و تشریک فشار مالی صحبت نکنیم. این بخش از اظهارات وی در واقع اشاره‌ای به مشاجره‌ای است که ترامپ آن را به راه انداخته است و اروپا را به به عدم پرداخت سهم واقعی خود در ناتو متهم کرده است.

ماکرون در ادامه گفت: شاید ما به یک بیدارباش نیاز داشتیم. من بسیار خوشحالم که این زنگ هشدار به صدا درآمد و بسیار خوشحالم که در حال حاضر همگان متوجه شدند که ما باید بر اهداف استراتژیک‌مان متمرکز شویم. در نتیجه قطعاً به خاطر این ابهام‌زدایی که انجام داده‌ام عذرخواهی نخواهم کرد.